

Для Німеччини наявність інвалідів в країні – історично складне питання. Адже в часи нацизму близько 275 тис. осіб з фізичними чи психічними вадами було знищено, а 400 тис. німців стали жертвами стерилізації. Пізніше у Федеративній Республіці було створене нове соціальне законодавство для захисту і активної підтримки людей з обмеженими можливостями здоров'я. Медична допомога значно покращилася, також почала приділятися особлива увага дослідженням захворювань і відхилень, що призводять до інвалідності, та способам і методам навчання та реабілітації людей з функціональними обмеженнями. Тепер створена мережа установ для раннього втручання або реабілітації. Інвалідів ефективно опікають як держава, так і благодійні організації. У Німеччині існує також надійний конституційний захист людей з обмеженими можливостями.

ФРН прагне зменшувати кількість інвалідів, тобто якомога ефективніше лікувати недуги, що призводять до інвалідності. В майбутньому все більше і більше людей не матимуть функціональних обмежень завдяки новітнім протезам, трансплантації органів, новим методам реабілітації. Важливою є і діагностика. Наприклад, уже на перших тижнях вагітності завдяки сучасним технологіям можна визначити, чи є у плоду синдром Дауна. Якщо так, то у 90 відсотках випадків німкені переривають вагітність. Звісно, це дуже болюче питання, питання етики і моралі.

Є державні міністерства та організації, що турбуються про інвалідів. Однак велику роль у їх соціальному захисті відіграють шість благодійних недержавних організацій. Вони працюють дуже скоординовано, часто здійснюють спільні проекти. Їх діяльність відчутна в багатьох сферах життя.

У Німеччині компанії, що працевлаштовують інвалідів, не тільки мають податкові пільги. Їм держава може компенсувати частину зарплатні для цих працівників, також

держава встановлює так звану квоту на створення на підприємстві робочих місць для людей з обмеженими можливостями. В країні для інвалідів вся інфраструктура «продубльована». Тобто вони без труднощів можуть пересуватись містом, комфортно почуватись у громадських місцях. У цій сфері багато було досягнуто за останні десятиліття, особливо у міських умовах, але і в сільській місцевості поліпшення відбуваються також.

До того ж інваліди отримують безкоштовну медичну допомогу, йдеться і про операції, тривале лікування, курси реабілітації, сестринську допомогу. Безперечно, вони сплачують меншу ціну за комунальні послуги. Інваліди мають спеціальну соціальну картку. Завдяки їй вони безкоштовно їздять у громадському транспорті, менше платять за вхід до кінотеатрів, музеїв, концертних залів. Тобто практично у всіх сферах життя вони мають пільги.

Трапляються випадки, коли знайти роботу інваліду не так-то й легко. Буває, що дискримінація поширюється не тільки на них, а й їхніх батьків або інших родичів. Компанії іноді можуть не нараховувати соціальне страхування чи пенсійні збори для майбутньої пенсії. Дискримінація інвалідів на ринку праці є повсякденним явищем. З іншого боку є установи з «захищеними» робочими місцями для інвалідів. Проте це не вирішує проблеми повністю. Так, безробіття серед інвалідів становить 14 відсотків, а серед інших людей – 6,5 відсотків.

У ФРН є спеціальні педагогічні заклади, де діти з інвалідністю перебувають протягом десятиліть, це школи, дитсадки, коледжі. Але тепер у Німеччині все активніше діє програма «Включення». Це вкрай важлива, суспільно та особистісно корисна програма, яка використовується для інтеграції дітей-інвалідів у «нормальні» школи. Це дає змогу зробити їх соціально активними без психологічних комплексів, не бути замкнутими.

ПРОМІНЬ

ВСЕУКРАЇНСЬКА РЕАБІЛІТАЦІЙНА ГАЗЕТА ТОВАРИСТВА СЛІПИХ

• Видається з 7 січня 1989 року • Понеділок, 9 червня 2014 року • №№ 21-22 (1241-1242) •

ВІТАЄМО ВСІХ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ З ОБРАННЯМ НОВОГО ПРЕЗИДЕНТА Петра Олексійовича ПОРОШЕНКА!

ДО ДНЯ ЖУРНАЛІСТА

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ НЕЗРЯЧОГО РЕПОРТЕРА

Готуючись до ефіру, Володимир Носков набирає матеріал на звичайній клавіатурі, надсилає його до редакції. Відредагований текст він ще має переписати рельєфно-крапковим шрифтом Брайля, щоб озвучити. Неабияк йому допомагає комп'ютерна програма «Джос», яка механічним голосом озвучує інформацію.

У Харкові його знають не лише як професійного репортера, який перекреслює звичні уявлення про ЗМІ і людські здібності самим поняттям «незрячий журналіст». Володя Носков відомий як автор неймовірних ідей, які без зайвих слів втілюються в унікальні проекти. Похід з незрячими ентузіастами на Говерлу 2006 року, стрибки з парашутом навпомацки 2009-го, подорож пе-

черами групи людей, позбавлених зору, разом із звичайними, тими, хто ризикнув прожити добу в цілковитій темряві того ж таки 2009-го.

Це лише ті події, які потрапили до Книги рекордів України за участю людини, яка з народження живе без світла, але вмів його знаходити для інших.

«ДОБРЕ, ЩО Я НЕ БАЧУ ОБЛИЧ ЧИНОВНИКІВ»

Тридцятирічний Володимир Носков сьогодні працює на радіо «Свобода». До цього вісім років був співробітником радіо «Ера FM» у Києві, оскільки навіть у такому великому місті, як Харків, з його слів, не знайшлося досить сміливих керівників ЗМІ, які надали б роботу незрячому журналісту.

«ПРОМІНЬ»

Головний редактор Іван ТАРАН. Заст. головного редактора Анатолій УЛЬЯНЕЦЬ, редактор відділу Наталія ЩЕРБАНЬ, літературний редактор Вікторія ВЛАСЕНКО, коректор Тетяна ВОЛОЩУК, верстка Єлизавети ЗГУРСЬКОЇ.

Засновник – Центральне правління Українського товариства сліпих. Видається з січня 1989 р. Реєстраційний № 414. Друкується рельєфно-крапковим та плоским шрифтом. Для індивідуальних передплатників індекс 61004. Для підприємств і організацій індекс 23269. Редакція публікує матеріали, не завжди поділяючи точку зору своїх авторів. Листування з читачами ведеться тільки на шпальтах газети. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен, географічних назв та іншої точної інформації несе автор публікації.

Адреса редакції: вул. Л. Первомайського, 7-а, м. Київ-133, 01133, ПОГ «Об'єднана редакція періодичних видань УТОСу "Запик"». Тел.: (044) 246-79-32 (факс), 246-79-48, 234-59-20. E-mail: zaklyk2@ukr.net. У разі неотримання газети звертайтеся до відділень зв'язку за місцем проживання. Надруковано в РБЗІД УТОСу: пров. Т. Шевченка, 4, м. Київ-01001. Тел.: 278-14-07.

«Озираючись назад, я тепер розумію: до того, що я зараз роблю, я йшов усе життя цілеспрямовано й свідомо, – розмірковує журналіст. – Хоча в молодших класах у мене були дуже суворі вчителі, які мені не про рокували ніякого майбутнього, казали, що в мене немає логічного мислення, траплялися конфлікти. Адже людині інколи просто треба допомогти розібратися у світі».

Народився Володя в Дніпропетровську у родині медика-мами і столярата. Хоча у хлопчика була вроджена патологія зору, він був активним і товариським, а батьки зробили все можливе, щоб він потрапив до інтернату для незрячих дітей у Харкові – найкращого тоді в Україні. Подальші досягнення – заслуга самого Володі і педагогів, які виявили у хлопця дивовижні здібності попри проблеми в навчанні. (Відзначимо, що в редакції позитивно оцінили дописи до «Променя» ще школяра Володі. Прим. ред.)

«У старших класах з'явилися перші знайомства з людьми, що змінили моє життя. З 6 класу я почав працювати в музеї школи і отримав перші уроки, як триматися, як спілкуватися з оточуючими, як подолати хвилювання, брав уроки акторської майстерності. Зі мною займалася директор музею Майя Морозова. Я водив на екскурсії тодішнього міністра освіти Семиноженка, спілкувався з найвищими чиновниками, навчився за реакцією людини визначати, що їй цікаво, що ні».

Потім – вступ до університету і робота на радіо «Ера» – Володя тоді був ще студентом третього курсу.

Своєю «хрещеною» він називає головного редактора київського бюро радіо «Свобода» Інну Кузнецову – тоді вона була редактором «Ери». «Я намагався стукатися в двері, хоча, звичайно, мені було страшно і важко. Але я розумів, вже під час навчання в університеті, що треба набиратися досвіду, і я йшов, йшов, йшов...»

Зараз Володя звично спілкується з офіційними особами будь-якого рівня. «Чиновники – це лише люди, я ставлюся до них із повагою, але без улесливості. Інколи я радий, що не бачу виразу їхніх облич, коли ставлю їм запитання!» – сміється журналіст. Чиновники не оминають Володю увагою – наприклад, міський голова Геннадій Кернес називає його не інакше, як «письменник». Неможливо уявити, які проблеми доводиться щодня долати журналістові, позбавленому одного з найважливіших джерел інформації – зору!

«Усе дуже складно, – зізнається Володя. – Передусім – технічно. Я все роблю набагато повільніше, ніж будь-який інший журналіст. Я набираю матеріал на звичайній клавіатурі, надсилаю до редакції, і мені його надсилають відредагований незадовго до ефіру, і я маю встигнути його переписати рельєфно-крапковим шрифтом Брайля, щоб озвучити. І ще вмонтовую, усуваю помилки, накладаю переклад. А потім «читаю» пальцями в розмовному цікавому стилі».

Журналіст каже, що за кордоном вже існує апаратура, яка могла б полегшити процес роботи, – це принтер для шрифту Брайля вартістю п'ять з половиною тисяч доларів, але коштів поки що немає. Допомагає йому лише комп'ютерна програма «Джос», яка механічним голосом озвучує інформацію на екрані, наприклад, при навігації в Інтернет.

«Я з дитинства не можу сидіти на одному місці. Радість мені дарує моя робота і люди, з якими я спілкуюся. І для мене важливим є результат. Наприклад, нещодавно мені надійшов лист від родичів українського поета Василя Мисика, про якого я робив програму. І ці родичі шукають інших рідних «українського Шекспіра» через мене. Або коли закривали будинок народної творчості, то після мого репортажу надійшло багато листів з Канади та інших країн світу. Це надає сенсу».

Засідання міської координаційної ради з питань безбар'єрного доступу інвалідів та інших маломобільних груп населення до соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури пройшло в приміщенні мерії 29 квітня.

Відкриваючи засідання, віце-мер Валентин Гайдаржи зазначив, що члени координаційного комітету усвідомлюють, наскільки важливим є вирішення поставлених перед ними питань. Проблеми, пов'язані з безбар'єрним доступом, поступово вирішуються. Проте цьому заважає низка факторів.

Найголовніший з яких – дефіцит бюджетних коштів. «Усі члени координаційного комітету розуміють серйозність питання. Через нестабільну економічну ситуацію як у місті, так і в державі не всі заходи, які ми запланували, були реалізовані. Тим не менш, все, що в наших силах, ми повинні виконувати», – сказав Валентин Васильович.

Директор департаменту праці та соціального захисту населення Сергій Бондаренко зазначив, що сьогодні триває робота міської влади, спрямована на вирішення питання доступності міської інфраструктури. Цьому допомагають і організації інвалідів, які за домовленістю з міськими службами здійснюють громадський контроль реалізації зазначених заходів.

Зі слів Сергія Миколайовича, на цей час в місті проживає 28843 людини з обмеженими фізичними можливостями, інваліди-візочники проживають у 382 житлових будинках.

Як зазначив С. Бондаренко, з 2010 року в Миколаєві для городян з особливими потребами обладнано 514 переходів, 170 бордюрів, встановлено 14 озвучених світлофорів, соціальними службами міста придбано 2 мікроавтобуси, обладнаних пристроєм для підйому інвалідних візків. Крім того, міські служби ведуть реєстр об'єктів, доступ до яких має бути безбар'єрним для людей з обмеженими фізичними можливостями. У цьому переліку – 193 об'єкти, що перебувають

на балансі міських служб і які мають бути обладнані пандусами. Доступ до 46 таких об'єктів частково безперешкодний для інвалідів.

У цілому, каже Сергій Бондаренко, роботи в оргкомітеті по вуха. Є ще багато об'єктів, які треба зробити ще доступнішими. Особливу увагу Сергій Миколайович приділив аптекам, поштовим і банківським відділенням, забезпечення доступу до яких особливо актуально, оскільки вони дуже затребувані городянами.

Як зазначив директор департаменту праці та соціального захисту населення, частина таких установ обладнана пандусами або ж кнопками виклику. Однак багато об'єктів ще треба зробити доступними.

Начальник управління транспортно-го комплексу, зв'язку та телекомунікацій міської ради В'ячеслав Кашенюк розповів, що по міських маршрутах курсують 7 низькопідлогових тролейбусів.

Цього року заплановано придбання ще двох одиниць такого транспорту. Є значні проблеми з наявністю пасажирських автобусів загального користування, доступних для маломобільних громадян.

По завершенні засідання координаційної ради Валентин Гайдаржи дав доручення: у тижневий термін має бути підготовлений перелік аптек, не обладнаних пандусами або кнопками виклику, протягом місяця входи в житлово-експлуатаційні контори повинні бути обладнані так, щоб люди з обмеженими фізичними можливостями вільно могли туди потрапити. Крім того, віце-мер зазначив, що банківські та поштові відділення також необхідно зробити безбар'єрними для інвалідів.

У зв'язку зі складнощами з фінансами бюджетні установи зобов'язані, як мінімум, реалізувати не-витратні заходи, спрямовані на забезпечення вільного доступу до їхніх об'єктів. Крім того, Валентин Гайдаржи попросив підготувати перелік пандусів, побудованих з порушенням норм.

БЕЗБАР'ЄРНИЙ МИКОЛАЇВ: ЩО ЗРОБЛЕНО І ЩО ШЕ ТРЕБА ЗРОБИТИ

Нині, з колишніх пільг, що діяли на державному рівні, залишився 50% проїзд у міжміському транспорті з 1 жовтня до 15 травня. І невідомо скільки ще протримається, бо все переходить у приватні руки, а приватника ні закон не змусить, ні сльози не розчулять. Лише гроші, лише вигода. Зокрема на Хмельниччині приватні перевізники часто намагаються зіпхнути з себе пільговиків. Не без значних зусиль обласне правління УТОСу контролювало ці порушення і змушувало їх дотримуватись чинного законодавства. Але в квітні-травні ц.р. приватні перевізники розпочали нову хвилю боротьби з пільговиками, мотивуючи тим, що їм збитки ніхто не компенсує.

Вкотре утосівці прагнуть відстояти своє право, але чи вдасться? Тож і виходить, що писані закони, писані права, а скористатися ними повною мірою – зась. Ті ж пільги скасовували на державному рівні і обіцяли адресну допомогу, збільшення розміру пенсій з тим, щоб людина придбала те, що їй потрібно, оплачувала проїзд на рівні з усіма і не потерпала від принижень. Але від пільг нині залишились лише спогади і адресної допомоги немає, і пенсією не надихаєшся. Живемо надіями і очікуваннями.

Ці та інші теми наше правління часто висвітлює у ЗМІ та порушує перед місцевою владою. На жаль, місцеві чиновники посилаються на фінансові труднощі та брак державної підтримки. Держава ж усе більше посилається на місцеві бюджети. Так і водять людей по колу. От і виходить, що права на папері є, але одні реалізуються частково, а інші й геть зависли не реалізованими.

Сподіваємось, що така відверта розмова дасть свої позитивні результати та знайде продовження в конкретних діях влади і суспільства із забезпечення прав інвалідів.

Крім того, хочеться, щоб колеги з інших областей поділилися своїм досвідом на сторінках «Променя» і, якщо в нас є спільні проблеми, то варто об'єднати зусилля у відстоюванні прав людей з вадами зору не тільки в кожному регіоні, а й на державному рівні.

Лариса КІРІКІЩУК.

ДЕРЖАВТОІНСПЕКЦІЯ ДБАЄ ПРО БЕЗПЕКУ КОЖНОГО УЧАСНИКА ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Не стають винятком і люди з обмеженими фізичними можливостями. Саме враховуючи потреби пішоходів зі зниженим зором, в Миколаєві з'явився перший озвучений світлофор.

На перехресті проспекту Миру з вулицею Космонавтів була проведена реконструкція одного із світлофорних об'єктів. Він став першим, можна сказати, пробним світлофором, на який було встановлено додаткове обладнання – пристрій звукового супроводу пішоходів і додаткове табло відліку часу. Особливістю такого світлофора став голосовий автоінформатор, який повідомляє пішоходам про те, що перехід через вулицю Космонавтів дозволено. Світловий зелений сигнал супроводжується постійним звуковим повідомленням, а також попередженням про закінчення часу, відведеного на перехід проїжджої смуги. Передовсім такий світлофор встановлений для допомоги пішоходам зі слабким зором і незрячим. Голосовий супровід дасть змогу їм краще орієнтуватися на пішохідних переходах. А також звуковий дубляж візуального сигналу буде корисний і для юних пішоходів, які часто відволікаються під час руху. Саме вони з найбільшим інтересом та увагою поставилися до нововведення. Але й радості дорослого населення немає меж – молоді батьки зазначають, що діти почали уважніше ставитися до сигналів світлофора. Люди старшого віку кажуть, що голосове повідомлення тільки допомагає їм, особливо в літній період, адже через яскраве сонячне світло не завжди чітко видно, який сигнал подається пішоходам. Державтоінспекція закликає кожного пішохода переходити проїжджу частину лише на пішохідних переходах і на зелений сигнал світлофора. Але і в цьому разі уважно оцінюйте ситуацію. Переходячи дорогу на зелене світло, постарайтеся завершити маневр до його закінчення.

ШУКАЮЧИ СВІТЛО

Нещодавно Володимир Носков знявся в новому фільмі Олеся Саніна про чорну сторінку української історії – масовий розстріл кобзарів під Харковом 1934 року. Загалом у масштабних сценах брало участь близько сімдесяти незрячих акторів, журналістові дісталася роль кобзаря Левка, одного з репресованих. «Мене приймали до себе старійшини кобзарського цеху, і я виголошував клятву. Ми сиділи в казематах, потім нас вкинули в ешелони і привезли в кар'єр, де й «розстріляли». Загалом було три знімальні сесії у жовтні і дві – у грудні. Останні сцени у кар'єрі знімали при п'ятнадцяти градусах морозу. Костюми були дуже блаженські, старі. У мене страшенно змерзли руки. До того ж нас ще обсипали снігом, ми були без шапок і просто вили від холоду! Проте фільм став приводом для спілкування з цікавими людьми. Я познайомився з відомим кобзарем, бандуристом Тарасом Компаніченком, який керує кобзарською формацією «Хорея Козацька» у Києві.

Ми кілька тижнів провели разом, випили не одну «склянку чаю», – сміється Володя. Напевно, це найголовніше в житті, коли ти бачиш людей, зближуєшся з ними. Це живі емоції, живі враження». Слово «бачити» звучить у нього з особливим значенням.

Роль Володі у фільмі була епізодичною, але, з його слів, далеко не випадковою. «Кобзарі мене переслідують! – переконаний Володя. – Ми йдемо з ними нога в ногу. Я якось думав – що я робив би, якби народився у XVIII – XIX століттях? І зрозумів, що був би кобзарем! Тоді кобзарювання було способом творчої і соціальної самореалізації для незрячих людей». Досліджуючи факти життя, побуту, законів і розстрілу кобзарів, пов'язуючи минуле із сьогоденням, Володя рік тому створив документальну програму – радіофільм про сліпих музикантів «Відлуння обірваних струн: стежками українського

кобзарювання». А у травні 2012 року журналіст повіз фільм від національної радіокомпанії України на міжнародний фестиваль радіопрограм до Ірану. Їхав до далекої країни з пересадкою без супроводу і не знаючи англійської. Це так здивувало оточуючих, що в аеропорту України його навіть намагалися... не впустити до літака. Щоправда, вже в Ірані українське посольство допомогло йому з перекладачем. З екзотичної країни Володя привіз етнічну музику, яку колекціонує.

«Мені цікаво реагувати на якісь процеси в суспільстві. З'являються думки, якими хочеться ділитися», – каже Володя. Згадує перші досягнення: озвучені світлофори у Харкові, диск «Особливі казки» для незрячих дітей та дітей-сиріт, де можна почути дощ і сніг. Його нещодавня знахідка – 28-річний збирач українського фольклору і звуків музичних інструментів Михайло Шильнов. «Він має намір створити сайт, щоб одним натиском можна було відтворити справжній звук босолі, кобзи, бандури», – переймається Володя задумом захопленої людини, про яку він написав матеріал «Етнограф у джинсах у пошуку українського».

«Усі проекти – печери і гори – це все мої мрії. Я прагну жити в задоволення, дарувати його собі та іншим. Звичайно, у мене є нові мрії, попереду ще стільки всього! Але поки що я не розкриватиму всіх таємниць», – усміхається Володя Носков. Його дивує, що звичайні здорові люди часто скаржаться і не бачать радості в житті. «Звичайно, усім важко, але на кожну подію можна поглянути з різних боків. І від нас, журналістів, через яких йде слово, часто-густо залежить, як люди сприйматимуть світ. На нас лежить велика відповідальність. Або в людини буде пожива для роздумів і віра, або душевна порожнеча. Певно, в цьому полягає наша просвітницька місія», – переконаний журналіст, який знає про світло більше від багатьох.

Олена СОКОЛИНСЬКА.

**5 ТРАВНЯ – МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ
БОРотьБИ ЗА ПРАВА ІНВАЛІДІВ****ХМЕЛЬНИЧАНИ
ЗНОВУ НА МЕЙНСТРИМІ**

Світова спільнота 5 травня відзначає Міжнародний день боротьби за права інвалідів.

Започаткований він у 1992 році, коли 5 травня люди з обмеженими можливостями з 17 європейських країн влаштували день боротьби за дотримання рівних прав інвалідів, проти дискримінації людей з фізичними, психічними чи сенсорними обмеженнями. З того часу подібні заходи стали традиційними і також відбуваються 5 травня. Наша країна не стала винятком.

Мета цієї дати – привернути увагу широкої громадськості до проблем, пов'язаних із захистом прав людей з обмеженими фізичними можливостями. Адже їхні права на працевлаштування, доступну освіту та інфраструктуру дуже часто не дотримуються навіть в економічно розвинених країнах, не кажучи вже про інших.

Жодна категорія громадян, незалежно від національності, релігії, майнового стану, стану здоров'я не повинна залишатися без уваги влади.

За оцінками Всесвітньої організації охорони здоров'я, понад один мільярд людей у всьому світі мають певну форму інвалідності, що становить майже 15% населення земної кулі. Причому ці показники зростають. Це пов'язано зі старінням населення та поширенням хронічних захворювань.

На відзначення Міжнародного дня боротьби за права інвалідів Хмельницьке обласне правління УТОСу спільно з колегами з організації УТОГу, начальником Департаменту соцзахисту населення та обласною ТРК «Поділля-Центр» провели в прямому ефірі круглий стіл на тему: «День захисту прав інвалідів».

Хмельницькі інваліди вперше використали цей день, щоб вкотре нагадати

владі і співвітчизникам про своє існування та право на повноцінне життя.

Учасники круглого столу не лише згадали законодавчі акти, що передбачають права людей з особливими потребами, а й проаналізували їх реалізацію. Так, наприклад, українським законодавством передбачені права інвалідів на: освіту, працю, охорону здоров'я, доступність до інформації, інфраструктури тощо.

Справді, здобути освіту можливо, адже навчання оплачує Фонд захисту інвалідів. Створені і нині діють центри професійної реабілітації, де можна здобути різні спеціальності. Але тут є обмеження прав людей з вадами зору. Ці центри не пристосовані для незрячих, та й спеціальності, яких там навчають, під силу хіба що інвалідам по зору III групи.

Спеціалізовані підприємства незрячих у сучасних умовах втратили замовлення і їх занепад триває. Приватні ж структури, що прийшли на зміну державним, не поспішають брати на роботу людей з фізичними вадами, особливо з вадами зору.

Чинним законодавством України передбачено право інвалідів на доступну інформацію та інфраструктуру. І хоча зусиллями утосівців ці питання частково вирішуються, все ж більшість їх залишається поза увагою держави. А самим громадським організаціям не під силу забезпечити, приміром, кожного незрячого якісною озвученою та брайлівською літературою, електроносіями, ПК, Інтернетом тощо.

Не інакше, як дискримінаційним можна назвати підхід держави у створенні безбар'єрності на наших вулицях для інвалідів по зору – відкриті каналізаційні колодязі, взимку кучугури снігу, суцільна слизота, особливо на зупинках транс-

порту. Міський транспорт курсує «мовчки», неозвучений ні всередині, ні зовні «щоправда, в Хмельницькому вдалося озвучити половину рухомого складу». Фактично, в Україні не застосовуються стандарти забезпечення доступності, хіба що встановлення пандусів для інвалідів-візочників.

Для людей з вадами зору необхідно, зокрема, озвучення громадського транспорту та світлофорів, розкладу поїздів, розмітка вулиць, позначення жовтою чи оранжевою фарбою сходів, порогів, встановлення спрямовуючих поручнів і бордюрів тощо. Заважає людині зі зниженим зором густа тінь від дерев, що ростуть під вікном, гілля, що низько звисає над тротуаром.

При цьому завжди слід мати на увазі, що від зручностей для інвалідів вииграють і здорові люди. Тому владі не треба сприймати ці вимоги, як чийсь примху. Крім зручностей, це по суті і профілактика інвалідності серед здорових людей.

Наше правління звертається з клопотаннями до міського управління ЖКГ, щоб забезпечити доступ світла в помешкання слабозорого, але позитивна реакція на ці звернення буває далеко не завжди.

Для більшого розуміння чиновниками проблем незрячих правління розробило і поширює пам'ятки про особливості специфіки інвалідів по зору.

Це стосується і сфери торгівлі і громадського харчування, де чи не найбільше труднощів має людина з вадами зору. Як правило, тамтешні працівники далеко не завжди чуйні та уважні і не поспішають допомогти людині в окулярах чи без них зорієнтуватись в розмаїтості товарів. Ну, хоча б тому, що не здогадуються, як і чим нам допомогти.

Для цього, крім пам'ятки для працівників торгівлі, правління запровадило «візитівку утосівця», на якій з одного боку зображено окуляри – символ вади зору, а з іншого – напис «потребує детальної інформації та конкретної допомоги». Це значно полегшує обслуговування, бо незрячому не доводиться пояснювати, що він інвалід. А це для переважної більшості людей є морально-психологічною травмою. Та й продавці стають терпимішими

і уважнішими. І знову це лише поодинокі спроби ГО в окремому місті, а треба ж на державному рівні вживати заходи, аби для всіх все було доступним і комфортним.

Значну роль в цьому відіграє людський фактор і усвідомлення оточуючими потреб тієї чи іншої категорії людей. Для цього було б непогано інвалідам мати власні теле- і радіоканали або, хоча б, достатньо ефірного часу на вже існуючих. Стосовно хмельничан, то ми не обділені увагою ЗМІ.

Та на державному рівні для ГО соціального спрямування надається зовсім мало часу. Тому наші співвітчизники мають дуже обмежене уявлення про людей з фізичними вадами, зокрема незрячих. А немає розуміння проблем – немає адекватної допомоги.

Одна з важливих проблем – це забезпечення засобами реабілітації, спектр яких для людей з вадами зору надзвичайно широкий. Українське законодавство передбачає лише невеликий мінімум тифлозасобів, якими інваліди забезпечуються безкоштовно. Але цього замало, і люди роками чекають годинника з голосовим виходом, а тим паче – магнітофона.

Постановою Кабінету Міністрів України за №1301 від 3 грудня 2009 року «Про затвердження порядку забезпечення інвалідів і дітей-інвалідів технічними та іншими засобами» передбачено право інвалідів по зору на отримання безкоштовно глюкометрів з голосовим виходом. Але за 4 роки не отримано жодного. Купити потрібні тифлозасоби люди не можуть через мізерні пенсії

Ще одне право, передбачене українським законодавством, це право на пільги – на комунальні послуги, медичне обслуговування, проїзд у транспорті. Частково вони діють для інвалідів ВВВ та прирівняних до них осіб. За радянських часів це право поширювалось і на інвалідів по зору.

Але тепер нашу категорію позбавлено усіх пільг. Нині ми залежимо від милості місцевої влади, від економічного стану області, району та від людського фактору, тобто від людяності тих, хто керує регіоном.